

POSTANOWIENIE

23 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 23 października 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A. M. i H. M.
przeciwko B. B., A. K., W. K., H. K., M. T., J. T., R. D., T. D., D. P. i P. K.
o zwolnienie nieruchomości od służebności,
na skutek skargi kasacyjnej A. M. i H. M.
od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie
z 27 czerwca 2023 r., IX Ca 480/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powodów na rzecz pozwanych A. K., W. K., H. K. i M. T. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia powodom niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

(E.C.)

W związku ze skargą kasacyjną powodów A. M. i H. M. od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 27 czerwca 2023 r., sygn. akt IX Ca 480/23 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Skarżący zarzucili naruszenie prawa materialnego, tj.: 1) art. 285 § 1 i 2 k.c. w z. art. 5 k.c. przez ich niezastosowanie, pomimo że przebieg służebności gruntowej przechodu i przejazdu przez działkę (...), z uwagi na jej położenie względem nieruchomości władnących, w sposób oczywisty nie służy zwiększeniu użyteczności tych nieruchomości, lecz ma służyć wyłącznie wygodzie ich właścicieli, tym bardziej że na podstawie umowy użytkowania z 23 maja 2017 r., przedłużonej do 15 grudnia 2028 r., zawartej przez powoda z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie, powód jest wyłącznym użytkownikiem w

okresie od 3 maja do 31 października każdego roku gruntu pokrytego wodami jeziora S. o powierzchni 113,1 m², która jest zajęta pod pomost stały oraz ograniczona czterema palami cumowniczymi do cumowania jednostek pływających - a szerokość użytkowania obszaru wodnego zajmuje całą szerokość drogi wewnętrznej wzdłuż granicy jeziora, stanowiącej działkę nr (...); 2) art. 295 k.c. przez jego niezastosowanie, albowiem służebność gruntowa przechodu i przejazdu przez działkę nr (...) utraciła dla nieruchomości władnącej wszelkie znaczenie w związku z zawartą przez powoda z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie umowy użytkowania gruntu pokrytego wodami jeziora S. i urządzenia na tym gruncie pomostu z czterema palami cumowniczymi, a zakres jego użytkowania nie był objęty ustanowioną na rzecz pozwanych służebnością gruntową przechodu i przejazdu, zważywszy, że wedle zgodnych oświadczeń pozwanych celem tej służebności było zapewnienie sobie dojścia do jeziora.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398 § 1 pkt. 4 k.p.c.

W ocenie skarżących na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wskazują podniesione w niej zarzuty. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do przyjęcia powodowie przywołują orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Najwyższego dotyczące ochrony własności, w kontekście uprawnienia właściciela nieruchomości obciążonej służebnością gruntową do domagania się jej zniesienia, przy czym zorganizowanie łatwiejszego sposobu eksploatacji nieruchomości należy do jej właściciela, a instytucja służebności przechodu i przejazdu nie może służyć wygodzie właściciela nieruchomości władnącej kosztem naruszenia prawa właściciela nieruchomości obciążonej. Ponadto zostały przedstawione poglądy doktryny prawniczej odnośnie do istoty i funkcji służebności gruntowej.

Tak uzasadniona przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie mogła doprowadzić do zamierzonych skutków prawnych.

Po pierwsze, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej nie może ograniczać się do ich ogólnikowego powołania czy przytoczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52). Sąd Najwyższy nie

ma obowiązek zastępowania skarżącego i poszukiwania argumentów przemawiających za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., I UZ 47/06, OSNP 2008, nr 7-8, poz. 118). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi jej element samodzielny - wyodrębniony w oddzielnej jednostce normatywnej i nie może być utożsamiany z innymi wymogami formalnymi skargi kasacyjnej, w tym jej podstawami i ich uzasadnieniem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, nie publ., z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, nie publ., z dnia 8 stycznia 2019 r., IV CSK 243/18, nie publ.).

Po drugie, przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w ogóle nie zostało powiązane z okolicznościami faktycznymi sprawy i w dodatku nie wykazuje, że zaskarżony wyrok jest oczywiście nieprawidłowy.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., w zakresie zaś odsetek, opierając się na art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) oraz przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 2324). Zasądzone koszty obejmują wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według stawki minimalnej (§ 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie - jedn. tekst: Dz. U. z 2023 r., poz. 1964).

(E.C.)

[ał]